Ο συμβιβασμός στον έρωτα

Η μεταμόρφωση της γυναίκας όταν αγαπά έναν άνδρα – **Κριτική Σπύρος Παγιατάκης**

Ουίλλιαμ Σαίξπηρ
Το Ημέρωμα της Στρίγγλας
Σκην: Γιώργος Κακλέας
ΔΗΠΕΘΕ Καλαμάτας

Σκηνή από την παράσταση «Το ημέρωμα της Στρίγγλας» του Σαίξπηρ από το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας. Σκίτσο της Ελλης Σολομωνίδου - Μπαλάνου.

Πριν από χρόνια είχα ξαναδεί το έργο σε μια λίαν ανατρεπτική παράσταση που είχε σκηνοθετήσει ένας από τους σταρ σκηνοθέτες του γερμανικού πρωτοποριακού -τότε- θεάτρου. Ο Κουρτ Χίμπνερ στη Βρέμη.

Η αναγεννησιακή ιστορία της κακότροπης Κατερίνας, η οποία τελικά «δαμάζεται» από τον άξεστο και κυκλοθυμικό Πετρούτσιο, σ' εκείνη τη συγκεκριμένη γερμανική εκδοχή τελείωνε με τραγικό τρόπο: η Κατερίνα, ολότελα τσακισμένη από έναν Πετρούτσιο ο οποίος ήταν η προσωποποίηση της εξουσίας, είχε μεταβληθεί σ' ένα άβουλο, ένα άψυχο ανδρείκελο που του έβαζες ό,τι λόγια ήθελες στο στόμα.

Αναρίθμητες ερμηνείες

Ενας άλλος πάλι σκηνοθέτης έκανε το ακριβώς αντίθετο. Είχε βασίσει τη δική του άποψη στον «Μικρό Πρίγκιπα» του Αντουάν ντε Σεν-Εξιπερί. Και συγκεκριμένα στη σκηνή όπου ο μικρός πρίγκιπας βλέπει μια αλεπού και της ζητάει να παίξουν μαζί. «Δεν γίνεται» απαντά η αλεπού «δεν έχω εξημερωθεί ακόμα», κι εξηγεί πως μόνο όταν ο μικρός πρίγκιπας αναλάβει να την εξημερώσει, μόνο τότε ο ένας θα γίνει απαραίτητος στον άλλο. Κάτι σαν το «ξύλο βγήκε από τον παράδεισο» ή το «τράβα με κι as κλαίω».

Υπάρχουν αναρίθμητες ερμηνείες πάνω σ' ένα τέτοιου είδους εξημέρωμα. Εκδοχές οι οποίες συχνά ξεχνούν ή αποσιωπούν ότι η περί ης ο λόγος στρίγγλα είναι παράλληλα και μια πολύφερνη νύφη. Και ο Πετρούτσιο ένας ανενδοίαστος προικοθήρας.

Πάντως, δεν υπάρχει η παραμικρή αμφιβολία ότι αλλιώς θα την ερμήνευαν την κόρη του Μπατίστα Μινόλα (γιατί, αλήθεια, κύριε Μπελιές δεν τον λέτε Μπα-π-τίστα όπως τον βάπτισε και ο βάρδος;) από την Πάντοβα η Μαρίκα Κοτοπούλη ή η Κυβέλη στα 1903 - 1905, αλλιώς η μοδάτη Κατερίνα στα 1937 και βέβαια διαφορετικά οι νεότερες συνάδελφοί τους στην εποχή της γυναικείας χειραφέτησης.

Αφιερώνοντας την παράσταση της «Στρίγγλας» που σκηνοθετεί εφέτος «στον πατέρα μου και στον δάσκαλό μου τον Γιώργο Σεβαστίκογλου που η παράσταση της Στρίγγλας του είναι βαθιά χαραγμένη μέσα μου...» ο σκηνοθέτης Γιώργος Κακλέας ακολουθεί -ευτυχώς- μία ολότελα δική του άποψη.

Δεν μοιάζει να ενστερνίζεται διόλου την άποψη του δασκάλου του -η οποία παρεμπιπτόντως συμφωνεί με αυτήν του Γερμανού Κουρτ Χίμπνερ, που λέγαμε στην αρχή. Γράφοντας στο πρόγραμμα για την παράστασή του εκείνη, πριν από 27 χρόνια στο ΚΘΒΕ, ο καλός Γιώργος Σεβαστίκογλου εστίαζε την προσοχή σ' ένα μονόλογο του Πετρούτσιο όπου ο «γαμπρός» εκθέτει τα καλά οργανωμένα βασανιστήρια που προτίθεται να εφαρμόσει στην καλή του: «...πείνα, στέρηση ύπνου, εξευτελισμό και πλύση εγκεφάλου, ώσπερ τελικά η «στρίγγλα» δεν ημερώνει, αλλά δαμάζεται και απαγγέλνει τη δήλωση μετάνοιάς της: ο τελικός μονόλογός της».

Οχι. Στην παράσταση του «Δημοτικού Περιφερειακού Θεάτρου Καλαμάτας», ο Γιώργος Κακλέας μετέτρεψε το σαιξπηρικό «Taming of the Shrew» (as πούμε κάτι σαν «Η μαινάδα που δαμάζεται») σε μία Bitch in Love. Γιατί η μοντέρνα Κατερίνα της ικανοποιητικότατης Βάνας Πεφάνη και δυνατή προσωπικότητα διέθετε, και δήλωνε επί τη εμφανίσει της ότι δεν θα σήκωνε αδιαμαρτύρητα παρόμοια γυμνάσια από τον Πετρούκιο, εκτός κι αν...

Φρέσκια εκδοχή

Ναι! Γρήγορα τον ερωτεύτηκε, κι όπως ο έρωτας τυφλώνει και δικαιολογεί λίγο-πολύ τα πάντα, έτσι κι αυτό το ζευγάρι σμίγει σ' ένα αίσιο τέλος. Ετσι, ο Γ. Κακλέας διάλεξε την απλούστερη και την πειστικότερη εκδοχή για να πιθανολογήσει τα όσα παρουσιάζει ο Αγγλος βάρδος: έναν -σχεδόν- κεραυνοβόλο έρωτα. Ο οποίος, στο κάτω κάτω, είναι και η πιο φρέσκια και κατανοητή εκδοχή για μια παράσταση που τριγύριζε ντάλα καλοκαίρι ανά την ελληνική επικράτεια.

Αλλωστε αυτό ήταν και το πιο νεολαιίστικο στοιχείο σ' αυτή την -τριαντάχρονης τεχνοτροπίας- «μοντέρνα» παράσταση, όπου ο Σαίξπηρ -ή μάλλον η δεκάχρονη μετάφραση του Ερρίκου Μπελιές- πετσοκόβεται και μεταλλάσσεται διαρκώς, όπου το καλά κατασκευασμένο σκηνικό του Απόστολου Βέττα στροβιλίζεται ζαλιστικά, και όπου οι ηθοποιοί οφείλουν να έχουν συν τοις άλλοις και ακροβατικές ικανότητες.

Οι ηθοποιοί

Με ρούχα (Αντώνης Βολανάκης) πολύ κοντά στα «κάθ' ημάς» και μουσική επένδυση (Μιχάλης Δρόσος) τόσο σύγχρονη που δεν κοιτάζει καν πίσω στον απολαυστικό Κολ Πόρτερ του μιούζικαλ «Kiss me Kate»,(1953) αλλά πάντως και με έκτακτους νέους και «σφραγισμένα» σημερινούς ηθοποιούς (Κώστας Φλωκατούλας, Σωκράτης Αλαφούζος, Κώστας Ζαχαράκης, Γιώργος Ψυχογιός). Ετσι η ώρα περνά ευχάριστα κι απροβλημάτιστα. Ουδεμία σχέση με τον αξέχαστο Γιώργο Σεβαστίκογλου.

Ευχάριστη έκπληξη ήταν ο «ιδιοτελής» Πετρούκιος του Τάσου Γιαννόπουλου όπως επίσης και η παμπόνηρη Μπιάνκα της Γιώτα Μπλίτση, αλλά ευρηματικά πολύμορφος και ο αφελής Μπα-π-τίστας του Στάθη Βούτου.

Το 'παμε και στην αρχή: το έργο αυτό έχει πολλά κι αντικρουόμενα πρόσωπα. Μπορεί να είναι μια «σπιντάτη» κωμωδία για το καλοκαίρι, κι όταν χειμωνιάσει και μπει σε κλειστό θέατρο, τότε μπορεί κάλλιστα να μεταμορφωθεί σε μια δραματική αλληγορία του καταπιεστή απέναντι στον καταπιεζόμενο, του συμβιβασμένου μπροστά στην εξουσία.

Εκτός κι αν, βέβαια... Εκτός κι αν τύχει και το ένα ετερόκλητο ερωτευθεί το άλλο ετερόκλητο -όπως καλή ώρα εδώ- οπότε δεν υπάρχει ουδέν πρόβλημα.